

Gevaarlijke diersoorten

Binnen de terrariumhobby zijn de meeste dieren die gehouden worden volledig ongevaarlijk. Slechts enkele soorten/groepen kunnen mogelijk een gevaar opleveren voor verzorgers en omgeving. We praten hier over de volgende categorieën:

- Geleedpotigen

- Enkele soorten spinnen
- Enkele soorten schorpioenen
- Grote duizendpoten (*Scolopendra*)

De meest gehouden spinnen; zgn. vogelspinnen zijn in veel gevallen slechts mild giftig, dit varieert echter per soort. Verder dient men er rekening mee te houden dat ook op de beet van een 'mild giftige' soort een allergische reactie kan optreden zoals dit zich ook kan voordoen bij de steek van een bij of wesp bijvoorbeeld.

- Gifslangen

Er zijn ongeveer 3100 soorten slangen beschreven, hiervan is ongeveer 15% giftig. Uit deze 15% zijn ongeveer 250 soorten gevaarlijk voor de mens. Dat niet elke soort gevaarlijk is voor de mens (een medische indicatie krijgt) komt doordat de tanden te ver achterin de bek staan, het gif te zwak is, er te weinig wordt toegediend of omdat het gif simpelweg niet werkt op mensen. Tot de 'echte' gifslangen worden gerekend:

- *Elapidae* (zeeslangen, mambas, cobras, koraalslangen en kraits)
- *Viperinae* (adders)
- *Crotalinae* (groefkopadders)

Meer twijfel bestaat er rondom opistoglyfe soorten (uit de familie Colubridae), dieren die ook wel 'kauwgiftig' of 'achtertandgiftig' genoemd worden. Ook hier worden sommige soorten als 'zwaar' giftig beschouwd zoals *Dispholidus* en *Thelotornis*.

- Giftige hagedissen

Van alle soorten hagedissen worden slechts 2 soorten daadwerkelijk beschouwd als giftig:

- *Heloderma horridum* (Korsthagedis)
- *Heloderma suspectum* (Gilamonster)

Deze dieren zijn traag in levenswijze maar kunnen zeer snel toebijten. Algemeen wordt aangenomen dat hanteren met stevig gevoerde lashandschoenen voldoende bescherming biedt in het geval van een beet.

- Giftige vissen

Alle grotere vissen met harde vinstralen kunnen bij vastpakken prikken. Denk maar aan de stekelbaars. Sommige vissen hebben echter een holle stekel met aan de basis een kliertje dat gif produceert, of een stof die de pijn verergerd.

Dat geldt voor roggen, sommige schorpioenvissen (van beide groepen zijn ook zoetwatersoorten), steenvissen (*Synaceia*), koraalduivels (*Pterois*), en koraalmeervallen (*Plotosus*). Ook met sommige slakken en inktvisjes moet men voorzichtig zijn.

Antisera tegen voornamelijk gifslangbeten, de beten van sommige spinnen en het steken van schorpioenen en sommige vissen, worden tegenwoordig ook centraal in Nederland in depot gehouden. Voorheen was men afhankelijk van een medische databank in München, waar afzonderlijke dephouders in West-Europa hun antisera voor algemeen gebruik konden laten

registreren. Zie: www.rivm.nl/milieuportaal/images/Antiserum%20overzicht.pdf
Dit centrum is 24 uur per dag bemand.

De onderstaande site is alleen toegankelijk voor professionele hulpverleners.

www.vergiftigingen.info

- Gifkikkers en andere amfibieën

Gifkikkers klinken gevaarlijker dan ze zijn. In de natuur maken enkele soorten gifkikkers een zeer giftige huidafscheiding aan. Onderzoek heeft uitgewezen dat de dieren voor de productie van dit gif gebruik maken van hun voedsel (o.a. mieren). In terraria gehouden gifkikkers zijn over het algemeen nakweekdieren welke nooit dergelijk voedsel gehad hebben. Pas bij amfibieën altijd op met huidafscheiding (zowel voor u als voor het dier) hanteer dieren alleen wanneer nodig, en dan het liefst door middel van een bakje oid. Bij huidaanraking is goed handen wassen voldoende.

- Grote wurgslangen

Verhalen over het formaat en gevaar van deze dieren worden vaak overdreven. Slechts zeer zelden worden slangen gevonden die langer zijn dan 6 meter, geen ‘menseneters’ dus maar wel iets waar over nagedacht moet worden. Een aantal soorten moet door hun grote spierkracht voorzichtig, en altijd met meerdere mensen tegelijk, benaderd worden. Soorten waar dit voor geldt zijn:

- *Eunectes murinus* (Grote, of groene anaconda)
- *Eunectes notaeus* (‘Dwerg-’, of gele anaconda)
- *Python molurus* (Tijgerpython)
- *Python reticulatus* (Netpython)
- *Python sebae* (Rotspython)

- Grote hagedissen

Soms worden in de dierenhandel jonge dieren verkocht van soorten hagedissen die erg groot kunnen worden. Het gaat hier om:

- *Tupinambis* soorten (Teju’s)
- Grote *Varanus* soorten (*Varanus salvator*, *V. niloticus* en *V. albigularis*)

Bovenstaande soorten worden in sommige gevallen zeer ‘tam’(goed hanteerbaar) maar sommige dieren blijven altijd nerveus en agressief bij benadering. Van de Komodovaraan (*V. komodoensis*, niet particulier beschikbaar) is bekend dat het speeksel diverse gevaarlijke bacteriestammen bevat. Over andere soorten varanen wordt hierover ook gespeculeerd. Behalve de schade die een beet toebrengt is ook dit gegeven een belangrijke reden om na een beet medisch advies in te winnen.

- Krokodilachtigen

Het houden van krokodilachtigen komt minder vaak voor dan eerder genoemde diergroepen. Het is echter niet verboden, zoals soms wordt gedacht. ‘Kleinere’ soorten uit de geslachten *Osteolaemus* (dwergkrokodil) en *Paleosuchus* (dwergkaaiman) zijn met hun 1,2 tot 2 meter met de juiste voorzieningen nog wel goed te huisvesten. De veel verkochte brilkaaiman (*Caiman crocodilus*) kan tot 2,5 meter groot worden. Het diervriendelijk huisvesten van deze soort, en grotere soorten, is enkel voor mensen met erg veel ruimte weggelegd.

Zoals gezegd is het houden van bovengenoemde soorten/groepen niet automatisch verboden in Nederland. Voor diverse soorten gelden beperkingen betreffende de handel in deze dieren (zie het stuk CITES onder de kop ‘wetgeving’) maar landelijke regelgeving met betrekking tot

het 'gevaar' van deze dieren bestaat (nog) niet. Er zijn wel enkele gemeenten in Nederland die beperkingen hebben opgenomen in Algemene Plaatselijke Verordeningen (APV). Over het algemeen komt dit neer op een meldplicht.

Voor meer gedetailleerde informatie verwijzen wij naar de volgende instanties/personen:

Europese Slangenvereniging

www.snakesociety.nl

Reptielenzoo SERPO – (Opvang van in beslag genomen gifslangen)

015-2122184

Reptielenzoo@serpo.nl

Havenziekenhuis – (Behandeling beetgevallen giftige dieren)

Haringvliet 2

3011 TD Rotterdam

010-4043300

Eddy Even - (Ervaringsdeskundige krokodillen)

e.even@planet.nl

Siebren Kuperus - s_kuperus@hotmail.com